

Rådmannen i Øyer kommune
Kongsvegen 325
2636 Øyer

Kvale Advokatfirma DA
Haakon VIIIs gate 10
Postboks 1752 Vika
N-0122 Oslo

Tel +47 22 47 97 00
Fax +47 21 05 85 85
post@kvale.no
www.kvale.no

NO 947 996 053 MVA

Oslo, 24. september 2019
Vår ref.: ABE/28439-515

SAKSNR. 97/2019: KOMMENTARER FRA HAFJELL ALPINSENTER AS

1 INNLEDNING

Vi representerer Hafjell Alpinsenter AS ("Hafjell Alpinsenter" eller "alpinsenteret") som har bedt om vår bistand i forbindelse med at rådmannen i Øyer kommune har fremmet forslag om at alpinsenteret politianmeldes for angivelig ulovlig spredning av husdyrgjødsel i alpinsenterets traseer. Vi viser til innkalling til og dagsorden for møte i kommunestyret 26. september 2019 der saken behandles under saksnummer 97/2019. Videre viser vi til de saksdokumenter som er offentlig tilgjengelige på www.oyer.kommune.no.

Brevet her er adressert til rådmannen i Øyer kommune, med kopi til ordføreren. Vi anmoder om at brevet omgående distribueres til samtlige medlemmer av kommunestyret.

På vegne av Hafjell Alpinsenter gjør vi gjeldende at spredningen av gjødsel ikke representerer noen ulovlig overtredelse av verken gjødselsforskriften eller forurensningslovens bestemmelser. Det gjøres videre gjeldende at kommunens saksbehandling ikke har vært tilfredsstillende. Å gå til det skritt å inngi en politianmeldelse må anses som svært alvorlig, og det må forventes at kommunens saksbehandling tilrettelegges slik at man både foretar grundige vurderinger av faktum og de forhold som angivelig skal representere lovbrudd. Hafjell Alpinsenter er ikke på noen tidspunkt varslet om at kommunen vurderer en politianmeldelse, og dette ble først på en overraskende måte kjent for alpinsenteret ved en henvendelse fra Gudbrandsdølen Dagingen den 23. september 2019.

Alpinsenteret har etter beste evne besvart de henvendelser som har kommet både fra landbrukskontoret i Lillehammer og fra kommunen. Alpinsenteret har vært i god tro, og man har antatt at gjødslingen var lovlig. Hafjell Alpinsenter har som ambisjon å fortsette et godt og konstruktivt samarbeide med Øyer kommune. Dette gjelder i høyeste grad også i denne saken. Å fremme innstilling om politianmeldelse uten forutgående grundige vurderinger av faktum eller mulighet for alpinsenteret til å ta til motmæle fremstår som forhastet. Alpinsenteret er heller ikke kjent med om det foreligger andre dokumenter i saken enn det som er gjort offentlig tilgjengelig på kommunens nettsider.

Basert på den dokumentasjon som er gjort tilgjengelig for oss, er vårt syn at kommunestyret inviteres til å treffe et vedtak basert på et uklart faktisk grunnlag og uriktige eller ufullstendige juridiske vurderinger.

Vi anmoder rådmannen om å trekke sitt forslag om å politianmelde alpinsenteret, idet saken ikke er godt nok forberedt, jf. kommuneloven § 34 nr. 1. Alpinsenteret må gis anledning til å sette seg grundig inn i alle sakens dokumenter og opplysninger samt gis mulighet til å redegjøre for sitt syn på saken.

Dersom rådmannen ikke finner å ta anmodningen til følge, anmoder vi samtlige medlemmer av kommunestyret om å stemme mot rådmannens forslag til vedtak, eventuelt å treffe beslutning om utsetting av saken, jf. kommuneloven § 34 nr. 1.

I det følgende redegjør vi nærmere for Hafjell Alpintensers syn på saken. Vi understreker at vi har hatt meget begrenset tid til rådighet, både til å sette oss inn i saken og til å foreta vurderinger av de rettslige spørsmål som foreligger. Vi tar derfor forbehold om at det kan være nødvendig å komme nærmere tilbake med suppleringer eller presiseringer på et senere tidspunkt.

2 HAFJELL ALPINTENSERS SYN PÅ SAKEN

2.1 Uaktsomhet er ikke drøftet i rådmannens forslag

Hafjell Alpinsenter var ikke kjent med verken forskrift om organisk gjødsel eller at bruk av husdyrgjødsel til ordinær gjødsling kan være i strid med forurensningslovgivningen. Formålet med gjødslinga var å forhindre erosjon og for å revegetere det opparbeidede området. Det aktuelle området er beliggende i øvre del av alpinsenteret, i nærheten av flere områder med seterdrift samt andre beiteområder, hvor det naturlig spres gjødsel i hele beitesesongen.

Det er ikke foretatt noen vurdering av hvorvidt alpinsenteret har vært i god tro, eller om alpinsenteret eventuelt kan bebreides for manglende kjennskap til regelverket. Etter vårt syn er dette en svakhet ved rådmannens forslag og saksbehandling. Å gå til det skritt å inngi politianmeldelse bør forbeholdes de tilfelle der kommunen etter en grundig og samvittighetsfull saksbehandling er av den oppfatning at det foreligger en ulovlig og straffbar handling. Utover å vise generelt til at overtredelse av forurensningsloven og gjødsselforskriften kan være straffbart, inneholder rådmannens innstilling knapt noen selvstendige vurderinger av disse spørsmål.

2.2 Rådmannen mener området er utmark

Det heter i rådmannens forslag til vedtak at:

"Utmarksareal er areal som ikke oppfyller kravene til å være fulldyrket, overflatedyrket og innmarksbeite. Øyer kommune ved landbrukskontoret mener at arealet som det er spredt husdyrgjødsel på er å regne som utmarksareal."

Hafjell Alpinsenter er ikke enig i dette. Det aktuelle området hvor husdyrgjødsel er spredt, er over de to seneste årene blitt opparbeidet med sikte på anleggelse av ny løype trasé. Alpinsenteret har investert flere millioner kroner i arbeidene, herunder omfattende grave- og planeringsarbeider. Vi mener derfor at det aktuelle området må likestilles med overflatedyrket mark.

Videre kan ordlyden i forslaget om at husdyrgjødsel ble "liggende på overflaten" og i "uproduktiv jord" nærmest peke i retning av at husdyrgjødsel er dumpet i et utmarksareal. Denne antydningen reagerer alpinsenteret på, og det er heller ikke riktig at gjødsel ble liggende på

overflaten av det preparerte området. Gjødset ble delvis arbeidet ned i underlaget i forbindelse med bruk av såmaskin, da området ble sådd til kort tid etter spredning. Disse faktiske omstendighetene er verken nevnt eller drøftet i rådmannens forslag.

Vi påpeker også at rådmannens forslag til vedtak benytter en definisjon av utmark som avviker fra definisjonen i forskrift om organisk gjødsel. I forskriften er utmarksareal definert som "[a]real som ikke er fulldyrket, overflatedyrket, innmarksbeite eller på annet vis kultivert areal". Det kan dermed stilles spørsmål ved om rådmannen har tolket regelverket riktig.

I alle tilfeller mener vi konklusjonen i rådmannens forslag til vedtak, om at området er utmark, mangler en utfyllende faglig begrunnelse. Som nevnt er området opparbeidet minst i like stor grad som ordinært overflatedyrket mark, og det virker ikke som at betydningen av dette er vurdert av rådmannen.

Vi understreker igjen at alpinsenteret ikke på noen tidspunkt er forelagt de vurderinger rådmannen har foretatt, og man har så langt heller ikke hatt mulighet til å imøtegå eller korrigere rådmannens syn på saken. Saksbehandlingen fremstår i så måte som forhastet.

2.3 Rådmannen definerer området som særlig sårbart

I rådmannens forslag til vedtak er det lagt til grunn at området som gjødset er spredt i er et område som er "*definert som sårbart område etter EUs nitratdirektiv*".

Til dette vil vi først påpeke at alpinsenteret har kontroll over det område hvor gjødset er spredt, og det er ingen naturlige bekker, vassdrag eller vannkilder i nærheten av det aktuelle området. Det aktuelle området er også relativt flatt. Det er dermed ingen naturlig avrenning til Lågen. Etter vårt syn er det påfallende at rådmannen uten en nærmere og faglig basert tilnærming legger til grunn at området faller inn under definisjonen av særlig sårbart område. Om rådmannen hadde drøftet disse spørsmål med alpinsenteret, ville man avklart at rådmannens tilnærming var uriktig.

2.4 Rådmannen begrunner ikke hvilke lovbestemmelser de mener er overtrådt

Det fremgår av rådmannens forslag til vedtak at Miljødirektoratet mener alpinsenterets spredning av husdyrgjødsel ikke rammes av forskrift om organisk gjødsel. Rådmannen synes imidlertid ikke å vektlegge direktoratets klare ekspertuttalelse. Det fremstår som at rådmannen fastholder at alpinsenterets handlinger er i strid med forskrift om organisk gjødsel § 24 nr. 1.

Etter vår oppfatning er det i beste fall uklart hvilke lovbestemmelser Rådmannen konkret mener en anmeldelse skal bygge på.

For det første er det utfordrende for Hafjell Alpinsenter å skulle imøtegå de vurderingene som fremkommer i Rådmannens forslag, når det ikke er konkludert med hvilke lovbestemmelser handlingene eventuelt rammes av. Dette har betydning for alpinsenterets mulighet for kontradiksjon, som vi mener bør stå sterkt når kommunen skal vurdere politianmeldelse.

Videre mener vi det er problematisk at sammenhengen mellom forskriften og forurensningsloven ikke er utdypet nærmere i Rådmannens forslag, all den tid kommunestyret kun har forslaget å bygge på når de skal votere. Vi viser til at forskriften inneholder særdeles konkrete og omfattende bestemmelser om bruk av husdyrgjødsel, mens forurensningsloven § 7 er svært skjønnsmessig utformet og fordrer en konkret vurdering av hvorvidt plikten til å unngå forurensning er overholdt. Det juridiske grunnlaget for en eventuell anmeldelse fremstår derfor som uklart.

2.5 Rådmannens vurdering av skader og ulemper

I Rådmannens forslag til vedtak heter det at:

"Det store arealet og hellingen på arealet medfører at det er en stor fare for avrenning til blant annet vassdrag, vannkilder og annen vegetasjon. Dette kan medføre store konsekvenser, blant annet forurensning av drikkevannskilder, ubalanse og konsekvenser for vegetasjonen rundt og økt næringsstofftilførsel til vassdrag. Videre er området mye brukt til friluftsliv, og spredning i utmark kan få uheldige konsekvenser for de som benytter dette området (eksempelvis helse- og hygieneforhold)."

Hafjell Alpinsenter stiller spørsmål ved hvilke faglige vurderinger som ligger til grunn for Rådmannens vurderinger. Alpinsenteret er ikke enige i den vurderingen som fremgår av innstillingen, og i alle tilfeller savner vi den faglige begrunnelsen som ligger til grunn for rådmannens konklusjon.

Til dette vil vi også bemerke at kommunen ble klar over spredningen av husdyrgjødsel kun få dager etter at tiltaket var gjennomført. Kommunen var på befaring allerede 2. juli 2019, og det ble etter våre opplysninger verken foretatt eller vurdert strakstiltak for å forhindre eventuell spredning av forurensning. Vi har derfor vanskelig for å se hvorfor Rådmannen mener at forurensningsfaren er stor.

Alpinsenteret er uansett ikke enig i at spredningen av husdyrgjødsel kan anses som forurensende etter forurensningsloven § 7 første ledd. En helt generell og teoretisk fare for forurensning er ikke tilstrekkelig til å konkludere med lovbrudd. Alpinsenteret har heller ikke fått noen oppfordring til å iverksette eventuelle tiltak for å begrense de skadevirkningene rådmannen mener at foreligger.

3 HAFJELL ALPINSENTERS ANMODNING TIL KOMMUNESTYRET

Hafjell Alpinsenter har alltid hatt et svært godt samarbeid med Øyer kommune. Alpinsenteret legger stor vekt på tett og åpen dialog med kommunen.

De få gangene det har vært uenigheter, har dette blitt løst ved god dialog og alpinsenteret og kommunen har sammen blitt enige om nødvendige tiltak og oppfølging. Hafjell Alpinsenter reagerer på at kommunen vurderer å politianmelde foretaket, uten at de først har blitt hørt i saken. Etter vårt syn har fraværet av dialog og mulighet for imøtegåelse fra alpinsenterets side medført at rådmannens vurderinger bygger på et uriktig faktum, samt at de faglige og rettslige vurderinger er for overfladiske.

Hafjell Alpinsenter er svært opptatt av å være miljøbevisst og ansvarlig i alle deler av virksomheten. Alpinsenteret er opptatt av å ta samfunnsansvar, og man verdsetter et godt samarbeid med kommunen. Hafjell Alpinsenter er beredt til å stille på et møte hos kommunen på kort varsel for å diskutere saken nærmere. I denne saken vil dette også føre til at kommunen kan foreta sine vurderinger på et bedre grunnlag.

Hafjell Alpinsenter ber om at rådmannen trekker sitt forslag om politianmeldelse. Subsidiært ber alpinsenteret om at saken utsettes. Om rådmannen ikke vil etterkomme alpinsenterets anmodninger, vil man overfor kommunestyrets medlemmer oppfordre disse til å stemme mot forslaget om politianmeldelse.

Som nevnt innledningsvis ber vi om at dette brevet distribueres til samtlige kommunestyrerepresentanter snarest mulig, slik at det har anledning til å sette seg bedre inn i saken før det kommende møtet i kommunestyret.

Eventuelle spørsmål i sakens anledning kan rettes til undertegnede.

Med vennlig hilsen
KVALE ADVOKATFIRMA DA

Ane Bergo (sign.)
Advokat

Kopi: Ordføreren i Øyer kommune